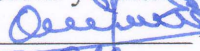

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник управління Державної служби
якості освіти у Хмельницькій області

 Валерій ОЛІЙНИК
« 29 » 09 2024 року

Звіт

за результатами II циклу моніторингу щодо організації дистанційної та змішаної форми навчання в закладах загальної середньої освіти Хмельницької області

Мета: дослідити ефективність організації дистанційної та змішаної форми навчання в закладах загальної середньої освіти Хмельницької області, виявити та відстежити чинники, які впливають на якість надання освітніх послуг.

Відповідно до мети визначено завдання моніторингового дослідження:

- дослідити стан дотримання закладами освіти вимог щодо організації дистанційної та змішаної форми навчання;
- з'ясувати рівень готовності педагогічних працівників та учасників освітнього процесу сільської та міської місцевості до навчання за дистанційною та змішаною формою у закладах загальної середньої освіти;
- вивчити рівень технічного забезпечення усіх учасників освітнього процесу для організації ефективного дистанційного та змішаного навчання у закладах загальної середньої освіти у сільській та міській місцевості (пристрої, мережа, платформи);
- з'ясувати чинники, які перешкоджають ефективній організації дистанційного та змішаного навчання;
- визначити кращі практики та проблеми в умовах дистанційного навчання на різних освітніх рівнях (циклах);
- розробити рекомендації за результатами моніторингового дослідження.

Метод: онлайн-анкетування керівників закладів загальної середньої освіти, педагогічних працівників, здобувачів освіти (від 14 років), батьків, інших законних представників здобувачів освіти.

1. Дотримання закладами освіти вимог щодо організації дистанційної та змішаної форми навчання

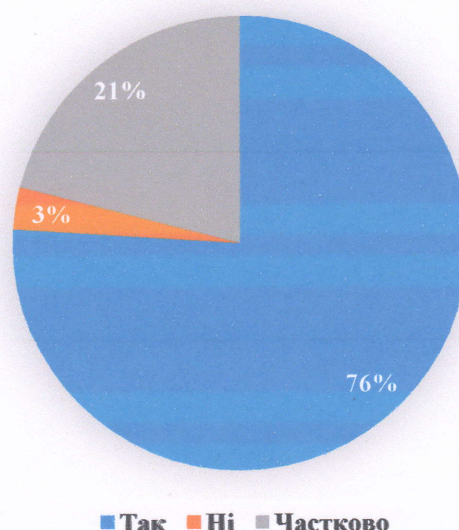
Другий цикл моніторингу проводився відповідно до Програми моніторингу щодо організації дистанційної та змішаної форми навчання в закладах загальної середньої освіти Хмельницької області, затвердженої наказом управління Державної служби якості освіти у Хмельницькій області від 18 вересня 2023 року № 10 та охоплював 45 закладів загальної середньої освіти, у яких на час його проведення навчання відбувалося у дистанційному

(3) та змішаному (42) форматах. В опитуванні взяли участь 5128 респондентів, з них: керівників закладів освіти – 45, педагогічних працівників – 566, батьків або осіб, які їх замінюють – 2855, здобувачів освіти – 1662.

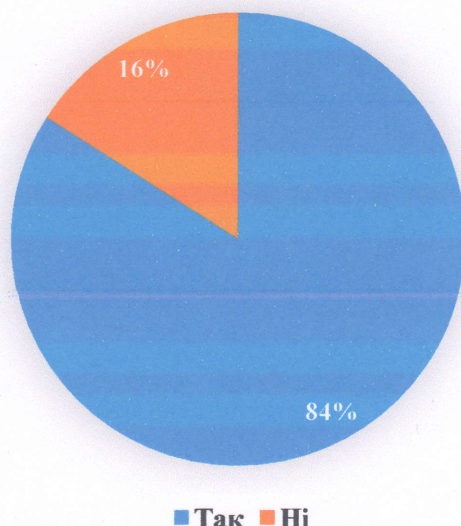
У ході анкетування з'ясовано, що керівники закладів освіти вживали відповідні заходи щодо запровадження змішаного навчання з використанням дистанційних технологій. 76% опитаних керівників закладів освіти вказали, що реалізація освітньої програми забезпечується в повній мірі під час дистанційного/змішаного навчання. Разом з тим, четверта частина зазначила, що освітня програма реалізується частково, окремі (3%) респонденти стверджують, що реалізацію освітньої програми під час зазначеного навчання не забезпечено.

Чи забезпечується реалізація освітньої програми в повній мірі під час дистанційного/змішаного навчання?

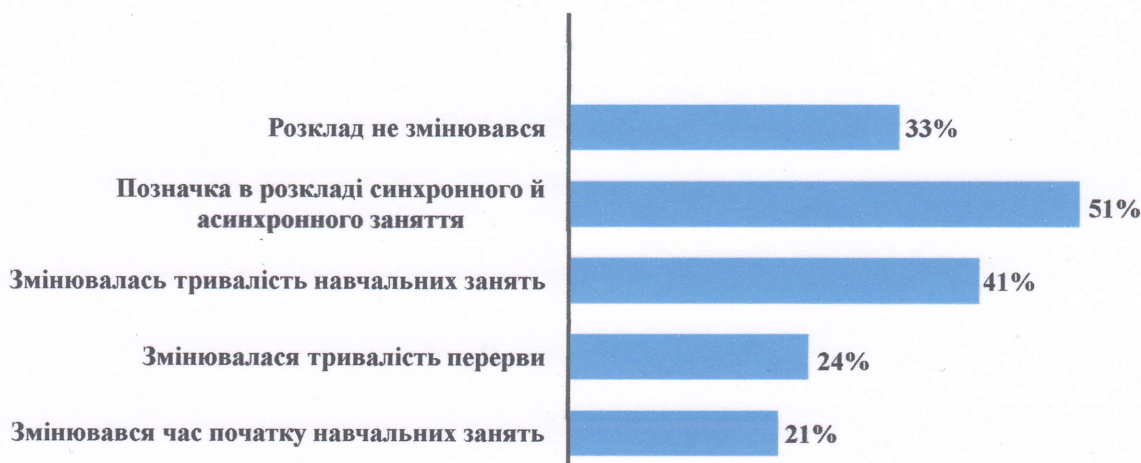
Усі опитані керівники стверджують, що у закладах освіти приймалося рішення педагогічної ради про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі. Згідно з даними анкетування, у 84% закладів освіти інформація про зміну режиму проведення навчальних занять розміщувалась на вебсайтах, проте 16% керівників зазначили про відсутність такого інформування.

Чи розміщена на сайті закладу освіти інформація про зміни режиму проведення навчальних занять?

За інформацією, отриманою від 82% директорів закладів освіти, під час зміни форми навчання, вносились корективи до розкладу занять, однак 18% – жодних змін не вносили. Зміни були пов'язані із визначенням у розкладі синхронного та асинхронного формату занять (51%), із зміною тривалості навчальних занять (41%), із зміною тривалості перерв (24%). Також третина учителів змін до розкладу не вносила.

Які зміни вносились до розкладу навчальних занять у зв'язку із запровадженням дистанційного/змішаного навчання?

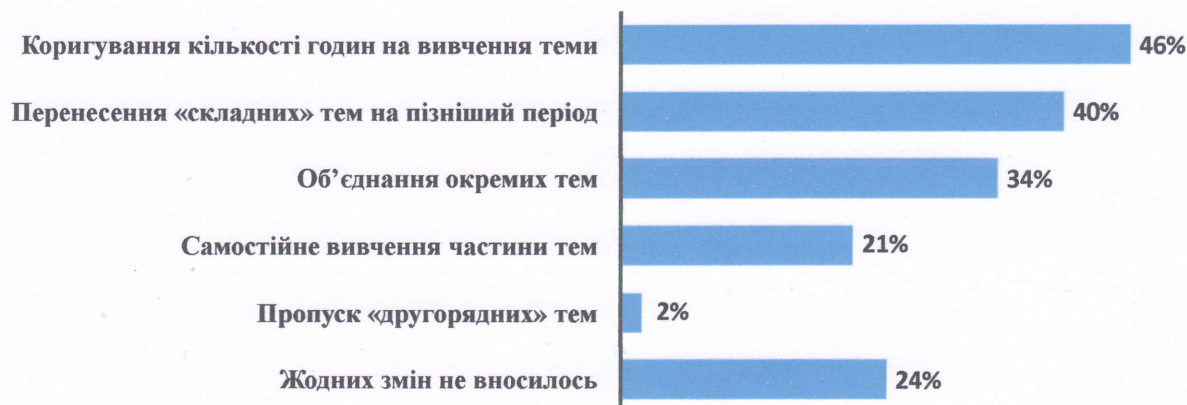

За результатами опитування 73% педагогів коригують календарно-тематичні плани з урахуванням перебування учнів на дистанційному/змішаному навчанні, 27% педагогів – таке коригування не здійснюють. Зміни до календарно-тематичних планів стосувалися кількості виділених годин на вивчення тем (46%), зміни порядку вивчення тем, запланувавши «складні» теми на більш пізній період (40%), об'єднання окремих тем (34%), самостійне вивчення тем (21%). Третина педагогів жодних

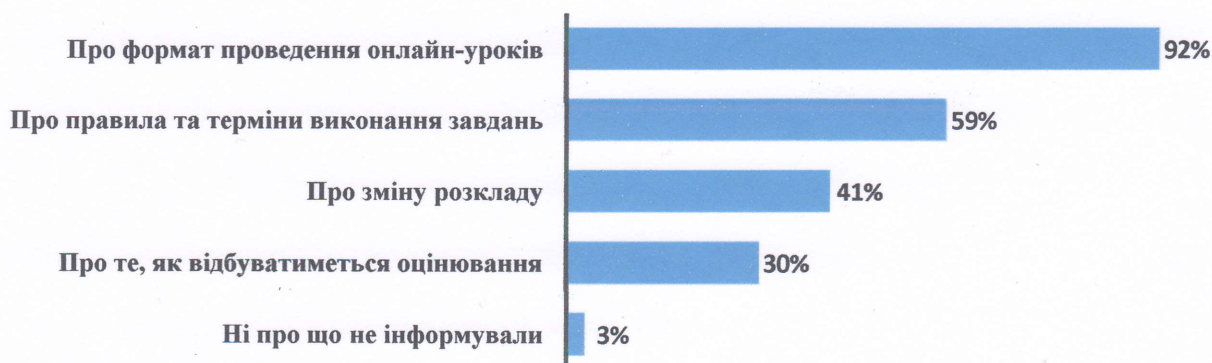
змін до календарно-тематичних планів не вносила, що у результаті може призвести до часткового виконання навчальних програм.

Якщо здійснюєте коригування календарно-тематичних планів, то які саме?

Майже усі батьки стверджують, що при переході на дистанційне/змішане навчання керівництво та/або класні керівники ознайомили їх щодо формату проведення онлайн-уроків, 59% – про правила та терміни виконання завдань, 41% – про зміни у розкладі, лише 30% – про оцінювання, окремі педагоги взагалі не інформували про зміни, що відбувалися.

Про що вас інформувала школа/класний керівник дитини при переході на дистанційне/змішане навчання?

2. Діяльність учителів, учнів та батьків у сільській та міській місцевості під час організації дистанційного та змішаного навчання

Заклади освіти спрямовували свою діяльність на забезпечення ефективної організації освітнього процесу. Майже усі (95%) педагоги підвищували свій кваліфікаційний рівень з питання організації навчання в дистанційному/змішаному режимі.

На питання щодо режиму проведення навчальних занять під час змішаного/дистанційного навчання відповіді розподілились наступним чином: про проведення занять у синхронному режимі зазначили 21% керівників і 36%

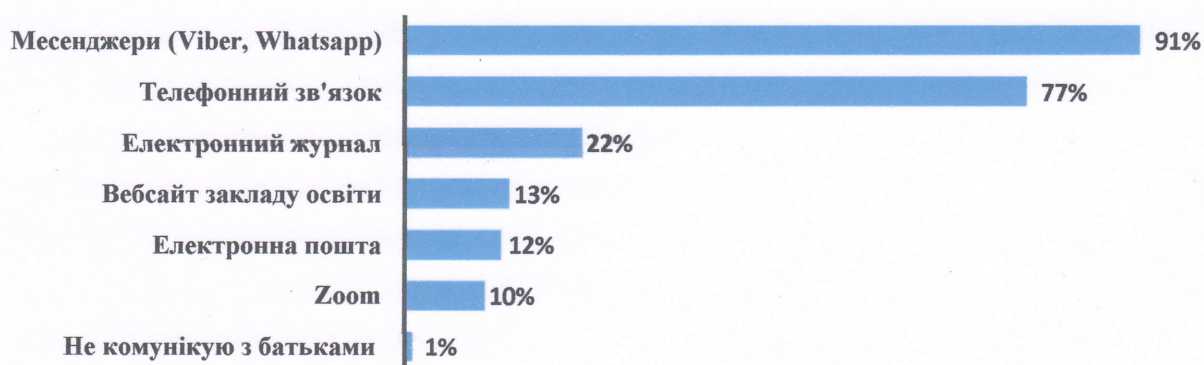

педагогічних працівників; про проведення занять переважно у синхронному режимі – 71% та 59% відповідно. Такі результати підтвердили 84% учнів.

Згідно з даними анкетування, 85% учнів відвідують онлайн-уроки. Так стверджують 87% батьків здобувачів освіти. Водночас 10% батьків вказали, що їхні діти самостійно опрацьовують матеріал, 3% – працюють з репетиторами.

Учителі під час дистанційного/змішаного навчання комунікують з батьками здобувачів освіти найбільше через месенджери (Viber, WhatsApp) – 91%, телефонний зв'язок – 77%, менше використовують електронний журнал – 22%, вебсайт закладу освіти – 13%, електронну пошту – 12%, Zoom – 10%.

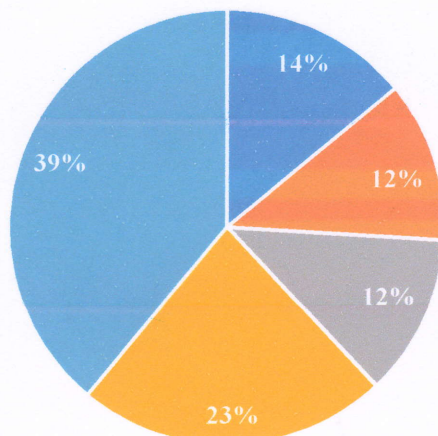
Які інструменти та канали зв'язку застосовуєте найчастіше для комунікації з батьками під час дистанційного/змішаного навчання?

Здобувачі освіти (78%) стверджують, що учителі проводять консультації та надають роз'яснення їм, у разі незасвоєння окремих тем. Водночас викликає занепокоєння те, що четверта частина учнів не отримує такої підтримки. Також учні зазначають, що після їхнього повернення до навчання, для них проводиться повторення окремих тем, які вивчались онлайн (72%). Однак фіксується високий показник щодо відсутності такого повторення (28%), що як наслідок може мати негативний вплив на засвоєння учнями матеріалу. Третина опитаних батьків вказали про відсутність з ними консультацій під час дистанційного/змішаного навчання, 23% написали про проведення консультацій кілька разів на місяць, по 12% – щотижня та декілька разів на тиждень. Можемо зробити висновок, що питання комунікації та надання консультацій під час організації освітнього процесу у дистанційному/змішаному форматі потребує додаткової уваги.

Як часто під час дистанційного/змішаного навчання учителі проводять консультації з вами?

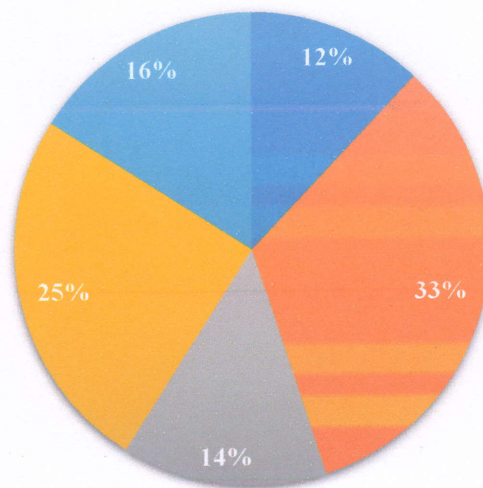
- Щодня/майже щодня
- Декілька разів на тиждень
- Щотижня
- Кілька разів на місяць
- Не проводять

При проведенні освітнього процесу в асинхронному режимі педагогічні працівники користуються різними освітніми ресурсами, а саме 89% використовують навчальні відео та інтернет ресурси, 82% – тести, 77% – матеріали з підручника, 53% – матеріали «Всеукраїнської школи онлайн», 49% – проєктні, пошукові, дослідницькі завдання, 16% – тематичні есе, роздуми.

Третина опитаних здобувачів освіти стверджують, що під час дистанційного/змішаного навчання, завдання для самостійного опрацювання дають окремі учителі, ще третина зазначила, що такі завдання дають усі або більшість педагогів.

Скільки вчителів під час дистанційного/змішаного навчання дають завдання для самостійного опрацювання?

- Жоден вчитель
- Окремі вчителі
- Близько половини вчителів
- Більшість вчителів
- Всі вчителі

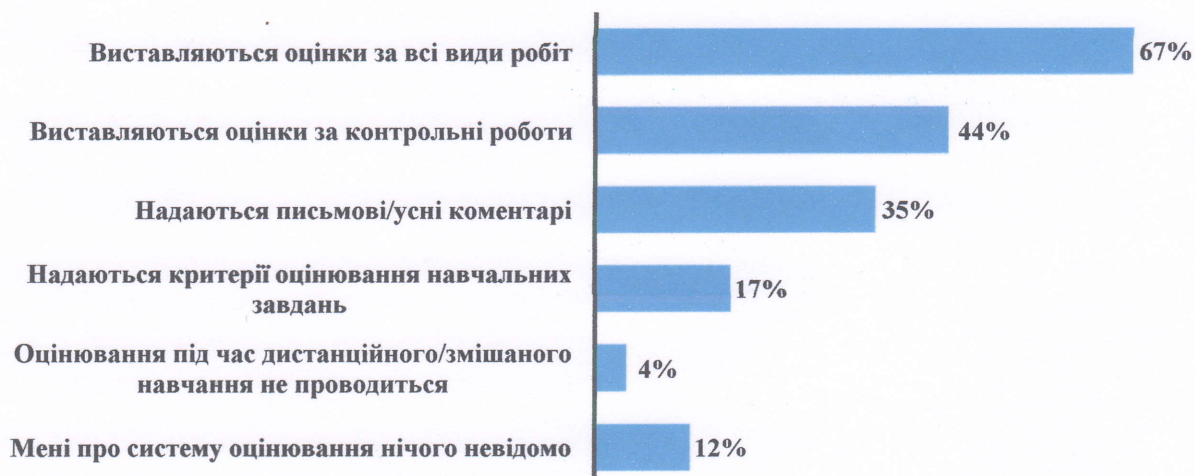
За інформацією здобувачів освіти, переважна більшість учителів пропонують учням/ученицям використання додаткових навчальних матеріалів для опрацювання та засвоєння тем. Водночас третина батьків зазначила, що учителі під час уроку пропонують учням тільки параграф та завдання для виконання, не враховують індивідуальні можливості учнів.

Більше половини батьків та учнів стверджують, що під час організації освітнього процесу з використанням дистанційних технологій навчання, обсяг домашніх завдань є достатнім. Половина респондентів вважають, що завдань стало більше ніж під час навчання у школі та більше у порівнянні із тими завданнями, що виконуються під час уроку.

За результатами опитування встановлено, що оцінювання результатів учнів не зазнало суттєвих змін. 74% учнів зазначило, що педагогічні працівники оцінюють їх рівень знань, виставляють оцінки за виконання завдань, надаючи пояснення, 47% – здійснюють аналіз типових помилок. Як свідчать дані результатів опитування батьків, більше половини учителів оцінюють усі види робіт здобувачів, 44% респондентів зазначили, що оцінюються контрольні роботи, 35% – отримують письмові та усні коментарі стосовно оцінювання. Разом з тим, 35% здобувачів освіти вказали, що педагоги виставляють оцінки за виконання завдань без жодних пояснень та лише 26% – надають критерії оцінювання/самооцінювання.

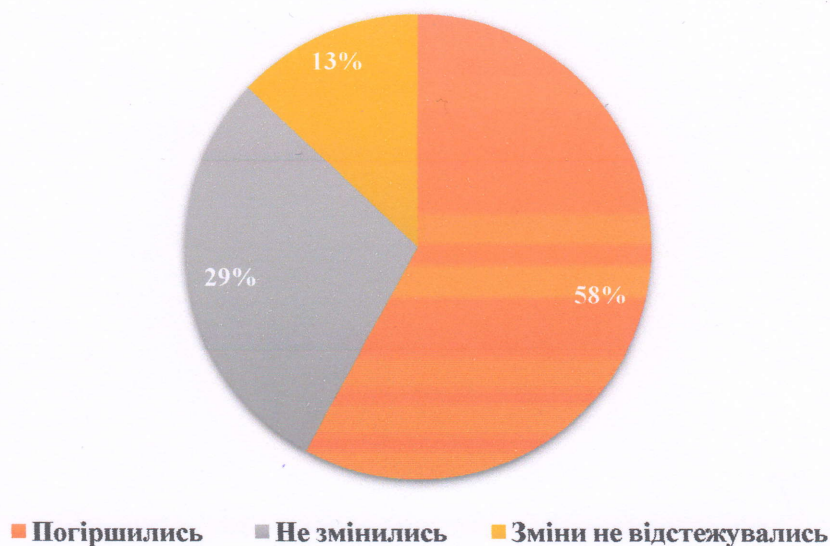

Як відбувається оцінювання результатів навчання вашої дитини під час дистанційного/змішаного навчання?

Половина учнів вважають, що рівень їхніх знань під час дистанційного/змішаного навчання не змінився, 24% – покращився, 27% – вказують про погіршення рівня знань. Разом з тим, більше половини педагогів на це ж питання відповіли, що результати навчання учнів в умовах дистанційного/змішаного навчання погіршились, 26% – не змінились. На думку учителів, чинниками погіршення результатів навчання є відсутність «живого спілкування» – 71%, невміння самостійно вчитися та недостатність уваги батьків – по 63%, зниження мотивації до навчання – 61%. Ще 31% респондент зазначив про відсутність постійного доступу до мережі Інтернет, 29% пояснюють це відсутністю технічних засобів навчання. Керівники під час анкетування із зазначеного питання написали про погіршення результатів навчання, 29% з них засвідчують, що нічого не змінилось. Однак керівники окремих закладів освіти (13%) такі зміни не відстежували.

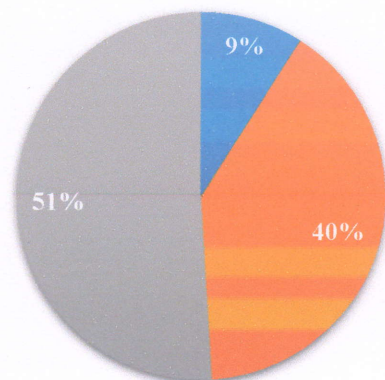
Як змінилися результати навчання здобувачів освіти в умовах дистанційного/змішаного навчання?

Половина керівників проводить діагностику для визначення освітніх втрат здобувачів освіти в умовах дистанційного/змішаного навчання, 45% зазначають, що оцінювання освітніх втрат проводиться з окремих предметів. Як стверджують учителі, вони діагностують учнів для визначення освітніх втрат щоразу після повернення з дистанційного навчання (51%), на початку навчального року/семестру (40%), після канікул (9%). Отримані результати підтверджують думку щодо відсутності єдиного розуміння керівниками, педагогічними працівниками потреби у виявленні освітніх втрат з усіх предметів. Відсутність у закладах освіти діагностичного інструментарію призводить до епізодичного оцінювання рівня навчальних втрат учнів.

Якщо проводиться оцінювання/діагностика для визначення освітніх втрат учнів, то як часто проводите її?

- Після канікул
- На початку навчального року/семестру
- Щоразу після повернення з дистанційного/змішаного навчання

Як стверджують майже усі керівники та педагоги, ними вживаються заходи для подолання освітніх втрат здобувачів освіти, а саме, індивідуальні консультації – 81%, групові консультації – 56% та надають завдання для самостійної роботи – 43%. Водночас лише 38% учителів коригують КТП з урахуванням потреби у подоланні освітніх втрат, 10% керівників зазначили, що ними заходи з даного питання не проводились, це свідчить про нерозуміння ними необхідності вчасного виявлення освітніх втрат, пошуку шляхів їх подолання.

Якщо проводили заходи задля подолання освітніх втрат здобувачів освіти, то які саме?

3. Технічне забезпечення дистанційного/змішаного навчання у сільській та міській місцевості (інструменти дистанційного/змішаного навчання)

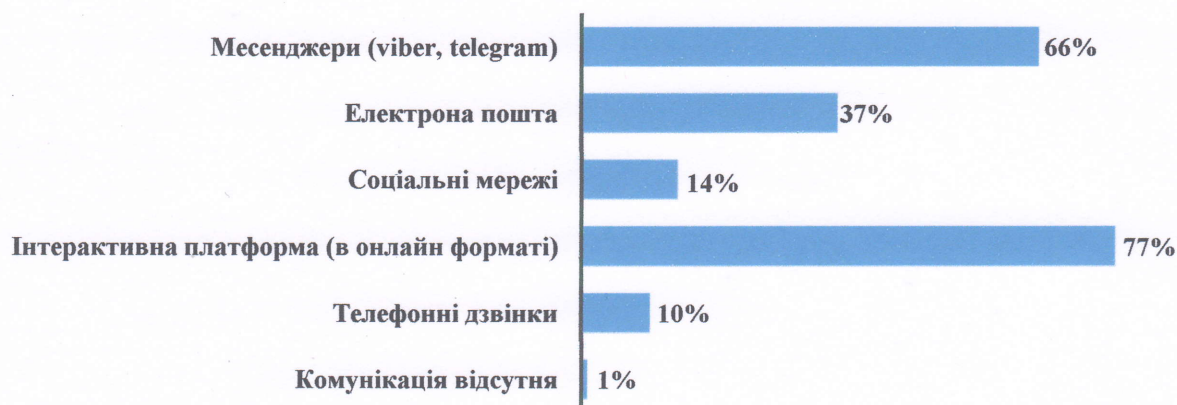
Згідно з даними моніторингу, 90% опитаних закладів освіти проводили збір інформації про учнів, які не мають необхідних умов для дистанційного/змішаного навчання (техніки, постійного доступу до Інтернету). У ході анкетування з'ясовано, що найбільші проблеми є у сільській місцевості і пов'язані вони із доступом до мережі Інтернет, відсутністю техніки та вимкненням світла. За результатами зібраної інформації, заклади освіти напрацювали альтернативні способи зв'язку з учнями/ученицями, які не мають доступу до інтернету чи відповідної техніки. Водночас у 10% опитаних закладів збір інформації про наявність в учнів техніки та доступу до мережі Інтернет не проводився та альтернативні способи зв'язку з учнями для залучення їх до освітнього процесу не напрацьовувались.

Педагогічні працівники для проведення навчання у дистанційному/змішаному режимі використовують комп'ютерну техніку закладу освіти – 49%, персональні комп'ютери – 33%, смартфони – 18%. 78% педагогів вказали, що вони забезпечені технічними засобами для проведення уроків в онлайн режимі, ще 18% – частково забезпечені. Батьки здобувачів освіти (83%) підтверджують, що у сім'ї достатній рівень технічного забезпечення (гаджети, мережа Інтернет) для якісного дистанційного/змішаного навчання їхніх дітей, 15% – частково забезпечені. Більше половини керівників (63%) вказали про використання єдиної електронної платформи під час проведення дистанційного/змішаного навчання, решту закладів освіти під час освітнього процесу надають перевагу використанню різних електронних платформ. Батьки під час анкетування у відкритих відповідях підтвердили, що дітям краще працювати на єдиній електронній платформі. Здобувачі освіти (77%) зазначили, що їхнє навчання відбувається шляхом використання інтерактивної платформи (в онлайн

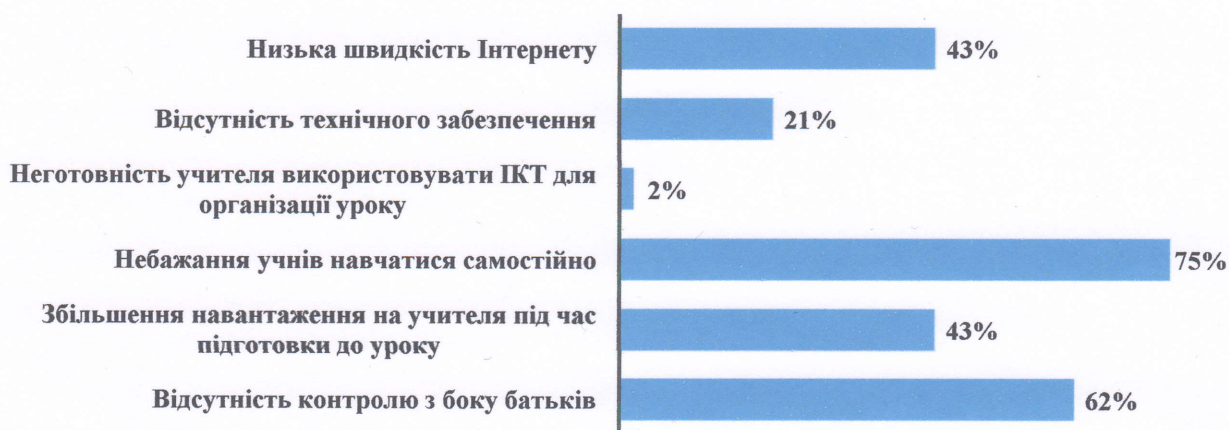
форматі). Під час асинхронного навчання найбільше використовуються месенджери (Viber, Telegram), менше використовують електронну пошту, в окремих випадках – соціальні мережі та телефонні дзвінки.

Ваше навчання відбувається шляхом надання інформації учителем через:

Половина опитаних батьків задоволена якістю організації дистанційного/змішаного навчання дітей, 40% – задоволені частково. Разом з тим, 12% – не задоволені та хочуть повернення дітей до очного навчання. Найскладнішим у процесі реалізації дистанційного/змішаного навчання педагоги визначають небажання учнів навчатися самостійно (75%), відсутність контролю з боку батьків (62%), низька швидкість Інтернету (43%), збільшення навантаження на учителя під час підготовки до занять (43%).

Що найскладніше у процесі реалізації дистанційного/змішаного навчання?

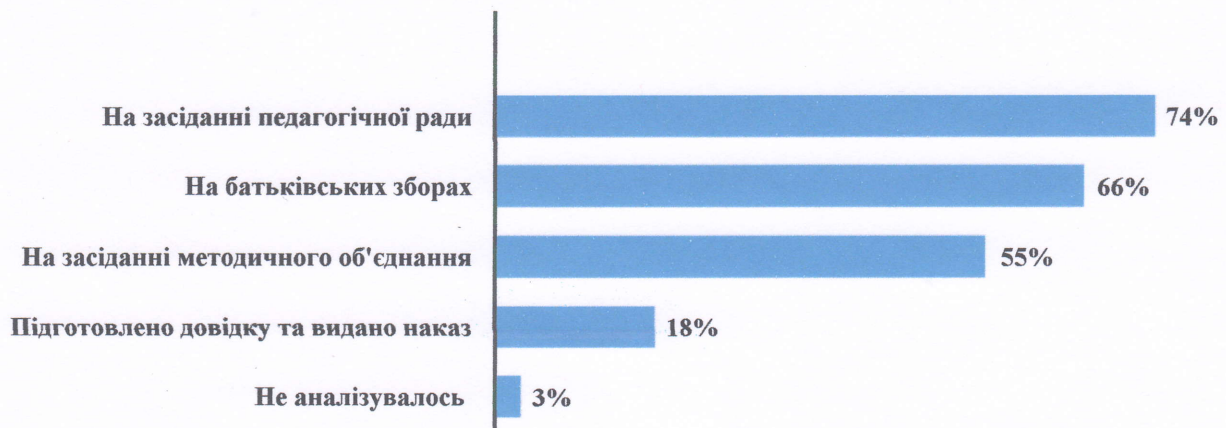

У закладах освіти проводяться моніторинги організації дистанційного/змішаного навчання з метою вивчення взаємодії педагогів з учнями та батьками, спостереження за онлайн уроками, вивчення освітніх ресурсів, які використовують учителі. Аналіз питання ефективності онлайн навчання розглядається на засіданнях педагогічних рад, методичних об'єднань, на батьківських зборах. Управлінські рішення приймають лише у

18% опитаних закладах освіти, що може мати негативні наслідки у подальшому.

Що найскладніше у процесі реалізації дистанційного/змішаного навчання?

4. Чинники, які перешкоджають ефективній організації дистанційного та змішаного навчання:

На підставі результатів, отриманих за наслідками проведення II циклу моніторингового дослідження, виявлено чинники, які перешкоджають ефективній організації дистанційного/змішаного навчання:

- відсутність вжиття дієвих заходів для створення умов, які забезпечують якість організації дистанційного/змішаного навчання;
- недостатній рівень технічного забезпечення педагогів та учнів, обмеженість у доступі до цифрових ресурсів призводить до того, що частина здобувачів освіти не в змозі взяти участь в онлайн уроці, а педагогічні працівники в основному проводять уроки асинхронно;
- використання різних електронних платформ учителями в межах одного закладу, що створює труднощі для здобувачів освіти у під'єднанні до онлайн уроків;
- недостатній рівень комунікації між учасниками освітнього процесу з питань ефективності використання дистанційних технологій навчання;
- відсутність у закладах освіти інструментарію для виявлення освітніх втрат та засобів їх подолання;
- неготовність здобувачів освіти самостійно здобувати знання та відсутність «живого спілкування», що впливає на підвищення рівня конкурентності під час отримання знань.

5. Переваги дистанційного/змішаного навчання:

- безперервність навчання у разі відсутності укриттів чи інших реальних загроз для учасників освітнього процесу;

- наявність у керівників закладів освіти необхідного досвіду для організації дистанційного/змішаного навчання та вчасне прийняття управлінських рішень;

- педагогічні працівники адаптувалися до швидкого реагування на ситуацію, зміну форми освітнього процесу та вчасно інформують учнів та батьків про них;

- збільшення кількості закладів освіти, які використовують єдину електронну платформу;

- питання організації дистанційного/змішаного навчання є предметом обговорення в частині закладів на засіданнях педагогічної ради, методичних об'єднаннях, батьківських зборах.

Рекомендації для керівників закладів загальної середньої освіти:

- постійно підвищувати професійний рівень керівників, педагогічних працівників закладів освіти щодо використання та впровадження дистанційних форм навчання;

- розробити у закладах освіти інструментарій та забезпечити проведення загальношкільних моніторингів результатів навчання учнів під час дистанційного/змішаного навчання, провести аналіз отриманих результатів;

- вжити заходів щодо подолання освітніх втрат у результатах навчання здобувачів освіти;

- забезпечити постійну комунікацію між усіма учасниками освітнього процесу під час навчання з використанням дистанційних технологій;

- інформувати здобувачів освіти, батьків про особливості оцінювання, що застосовується під час дистанційного/змішаного навчання;

- під час проведення синхронного/асинхронного навчання, з метою недопущення перевантаження здобувачів освіти, забезпечити розподіл навчального навантаження з урахуванням завдань, які виконуються на уроці та які пропонуються для самостійного опрацювання, у тому числі домашнє завдання;

- вжити заходів щодо покращення технічного забезпечення педагогів та учнів, їх доступу до цифрових ресурсів;

- забезпечити розподіл навчальних занять, які проводяться в синхронному та асинхронному режимі з урахуванням абзацу 2 пункту 7 розділу I Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 08 вересня 2020 року № 1115.